

שעה"כ הנוכה

דרושי חג הנוכה דרוש א'

¹ בענין הנוכה סדר הדלקת הנרות, היה נוהג כנוסח הכתוב בבית יוסף ז"ל על הטורים, וגם בספר שולחן ערוך. והוא, כי בלילה הא' ידליק הנר שבצד ימינו שהוא היותר רחוק מן הפתח מכל ז' נרות, ובליל ב' ידליק נר הב' לו, שהוא יותר סמוך אל הפתח יותר מן הא', ואח"כ יפנה אל ימין וידליק הנר הא'. וכעד"ז כל שאר הלילות, עד שנמצא כי בלילה האחרונה מדליק הנר שבצד שמאלו, שהוא הנר היותר קרוב וסמוך אל הפתח, ומתחיל בו ונפנה לצד ימינו הקרוב קודם. ונמצא כי הנר הא' מכולם שהוא בצד ימין המדליק נדלק אחרון בלילה אחרונה.

ואמנם נבאר תחילה ענין קדושת הימים האלו, ואח"כ נבאר ענין ברכות נר של הנוכה. והנה כמו שנתבאר שבשבתות ויו"ט ור"ח יש בהם תוספת קדושה על ימי החול, גם בחנוכה ופורים יש בהם תוספת קדושה יותר מימי החול. אמנם אין מדריגתם שווה למדריגת השבתות ויו"ט ור"ח, והנה הם נתבארו כל אחד במקומו. אבל ענין הנוכה ופורים הוא באופן אחר, כי תרוייהו אינן בהוד². ואעפ"י שבתפלת שחרית בחול ביארנו דיעקב בנצח ומלכות בהוד, וכפ"ז החול הוא קדוש יותר מחנוכה ופורים, אשר תרוייהו אינן בהוד.

אבל הענין הוא על דרך שביארנו בדרוש ר"ח בענין היו"ט³, כי הנוק' יש לה אז תוספות קדושה, לפי שאז מקבלת הארותיה⁴ ע"י עצמה שלא ע"י בעלה. וכן הוא כאן, כי הנה בחול, יעקב יונק הארתו וחלק הארה שלה מן הנצח ומן ההוד⁵, ואח"כ נותן לה הארתה ונמשך מן ההוד על ידו. אבל עתה בחנוכה ופורים, היא יונקת חלק הארותיה מן ההוד ע"י עצמה שלא ע"י בעלה, ואינה מפילה אליו כימי החול. והנה ענין זה הוא תוספת קדושה אליה בזמנים אלו יותר מבחול⁶.

ואמנם ענין כוונת ברכות הדלקת הנר, הם סובבים על יחוד א' עליון ושלם הנקרא נר, כמבואר (קח ע"ד) אצלנו בתפילת שחרית דחול (לו ע"ד) בברכת שים שלום⁸, כי שם נתבאר יחוד זה על מתכונתו, ועיין שם. ועניינו בקיצור הוא, כי שלשה בחי' של יחוד יש לזו"ן: א', הוא בבחי' יהוה אהיה, ומספרו מ"ו. הב', הוא בבחי' יהוה אלקים, ומספרו יב"ק.

¹ פע"ח סער לאש חלק חנוכה ופורים 7.

² עי' לעיל עו ע"א: פורים וחנוכה נצח והוד. ועי' תיקו"ז (כט ע"ב): תמינאה [מהי' מיני ניגונים שבספר תהלים] בהודאה וביה הוה משבח דוד הודו לה' ודא הוד ודאי למנצח הודו בהון רמיזין נצח והוד ואינון נסין וביה שבח משה אז הה"ד (שמות טו א) אז ישיר משה בגין דאיהו הוד דיהיב למשה (ישעיה נח ט) אז תקרא וה' יענה ואיהו (נ"א ואינון) תמניא יומין דמילה ובתריה ברית דאיהו יסוד צדיקא דעלמא וביה אתגליא י' דמילה עשיראה לעשר ספירן ואיהו הוד תמניא יומי דחנוכה לארבעה ועשרין יומין דאינון ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד ומיד דעלה זית טרף בפיה (בראשית ח יא) שריא כ"ה על ישראל בכ"ה בכסלו ואלין אינון כ"ה אתוון דיחודא דאינון שמע ישראל וגו' (דברים ו ד) ודא איהו חנוכה חנו' כ"ה. ועי' תז"ח (א ע"ב): חנכה ופורים אלין אנון תרין שוקין דמלכא דעליהו שריא נס ובגיניהו אתמר אלה פקודי תרין פקודין ודאי דבגיניהו אתמר פקד פקדתי תרין נביאים תרין משיחין אנון ודאי. בהגר"א: דעליהו שריא נס - ר"ל שאמרו (שבת קד ע"א) מ' וס' שבלוחות בנס כו'. והלוחות הן נו"ה, ולפיכך חנוכה ופורים שבהן נעשו נסים הן נו"ה.

³ ועי' ר"ה דרוש ה' (לש"ו).

⁴ היינו מהז"א, ישראל.

⁵ דז"א, עי' לעיל לג ע"ב.

⁶ עי' הערה צסוף הספר 1.

⁷ עי' לעיל סג ע"ד בענין נצח ישראל.

⁸ עי' לעיל הערה. אמנם עי' בסידור אריכות בענין הו"ה אלקים שיש בשים שלום, שאין בסידור כאן, וצ"ע אם זה דבר כללי כמו שיש בתחילת ק"ש או כמו שאמר מו"ר שליט"א שברכה שונה מתפילה, וכאן הכל ברמזים, ועוד אפשר דכאן בחג, ושם בחול. ועוד יתכן שזה החילוק שבין שבת לחנוכה, שאין תיקון בשלימות, אלא רק הארה לנה"י כדלקמן ד"ה עוד מצאתי בספר אחר.

שעה"כ הנוכה

הג', הוא בבחי' יהוה אדני, ומספרו צ"א⁹. ולפעמים מתייחדים בבחי' א', ולפעמים בשתייהם, ולפעמים בשלשתם, ואז הוא היחוד הגמור, ואז הנוק' נקרא נ"ר¹⁰ כמספר ו' שמות הגז'.

והנה בברכה הראשונה שהיא להדליק נר הנוכה, נרמזו שלשתם¹¹. ובברכה ב' שהיא שעשה נסים, נרמזה הב'י¹². ובברכה הג' שהיא שהחיינו נרמזה התחתונה מכולם¹⁴¹³. וזהו מה שמצאתי בקונטרס אחר, כי ההויה הא' שעם אהי"ה תהיה במילוי יודין דע"ב, וההויה הב' שעם אלקים היא דס"ג, וההויה הג' שעם אדני היא הויה דמ"ה, וג' הויות אלו עצמם הם שתכוין במילת להדליק שהיא בגימ' ע"ב ס"ג מ"ה של להדליק.

ומן האהי"ה שבחיבור ההויה דע"ב דיודין, גם הוא יהיה במילוי יודין שהוא קס"א, ועם ההויה עצמה שהיא ע"ב יהיו שניהם בגימ' רג"ל, לרמז כי גם הנוכה נקרת רג"ל מכלל המועדים, כנז' בכתבת יד בהקדמת התיקונים (תז"ח א ע"א)¹⁶¹⁵.

ואמנם בקונטרס אדם אחר מצאתי¹⁷, כי בברכה א' של להדליק, כשיאמר ברוך אתה יהוה, יכוין שזו ההויה היא דע"ב דיודין, ותכוין לחבר עמו גם אהיה דיודין, ושניהם בגימ' רג"ל, וז"ס עד שתכלה רגל מן השוק (מנחות כא ע"ב)¹⁸.

ובברכת שעשה נסים, יכוין באותה הויה למילוי ס"ג, ויחבר עמו שם אלקים, ולכן גם ההויה דס"ג יכוין שהוא בניקוד אלקים.

ובברכת שהחיינו, יכוין באותה ההויה שהוא במילוי מ"ה דאלפין, ויחבר עמה שם אדני.

ונחזור לברכה ראשונה כמו שאמרנו, כי בתחילה תכוין במילת להדליק שהוא בגימ' ג' הויות ע"ב ס"ג מ"ה, ותכוין להמשיך ג' הויות האלו ע"י הדלקה זו אל הנוקבא

⁹ ודע כי יס' זה ג' יחודים א' נגד נה"י כי עד פס' מגיע קומתה לכל וזוהי היחוד הוא הויה אדני ולפעמים הוא נגד החזה ואז הוא הויה אלהים ולפעמים הוא פה עד הכתר שלו ואז הוא הויה אהי"ה (לשון הפע"ח).

¹⁰ עי' ספר הליקוטים (משלי ו): כי נר מצוה ותורה אור וכו'. כבר ידעת, כי נ"ר הוא סוד ג' ייחודים העליונים, שהם, הויה אהי"ה, הויה אל"הים, הויה אדני. וכולם הם בגימטריא נ"ר. גם דע, כי סוד נ"ר הם רמ"ח איברי המלכות [עי' בכורות מה ע"א שיש לנוק' רנ"ב איברים], כי נכללת בתרין דרועין דמלכא, ואז נקראת נ"ר, כנז' בזהר.

¹¹ נרמזו שלשתם נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "יחוד א' הויה אהיה".

¹² של הויה אלקים (נוסף בפע"ח).

¹³ של הויה אדני (נוסף בפע"ח).

¹⁴ עי' פע"ח שבת כד ושער המצות - פרשת עקב: ברכת שהחיינו תכוין שהוא כנגד היסוד הנקרא אל חי. וקיימנו כנגד תרין קיומין נו"ה עמודי הבית. והגיענו לזמן הזה כנגד המלכות שבה סוד הזמנים כנודע.

¹⁵ ז"ל: ומאי אנון מועדי ה' אלין אנון חג המצות וחג השבועות וחג הסוכות הרי תלת תלת אחרנין ראש השנה חנכה פורים תלתא מנהון איקרון מועדי ה' ואינון מקראי קדש תלתא אחרנין אקרון אלה הם מועדי ולקבליהון אתמר (איוב לג) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר.

תרגום: ומי הם מועדי ה', אלו הם, חג המצות וחג השבועות וחג הסוכות, הרי שלשה. שלשת האחרים, ראש השנה חנוכה ופורים, שלשה מהם נקראים "מועדי ה'", והם "מקראי קדש". שלשת האחרים נקראים "אלה הם מועדי", וכנגדם נאמר "הן כל אלה יפעל אל פעמים שלוש עם גבר".

בהגר"א: ואינון מקראי קדש - דנפקי מקדש, חכמה, ונקראים מועדים בסוד (כאן נמחק בכ"ק ג' תיבות): ולקבליהון כו' - שכל אלה הוא שלשה, וז"ש כל אלה מס', דכל אלה יפעל פעמים שלש, והן בסוד ג' טפין הנ"ל, כמ"ש בת"ז שצריך לגלגל בג' גוונין חג"ת או נה"י.

¹⁶ פיסקא זו לא מלאתי בפע"ח.

¹⁷ ואמנם בקונטרס אדם אחר מלאתי נמחק בפע"ח.

¹⁸ עי' בהערה בסוף הספר 2 ד"ה ודע כי, ועי' מנחות לו ע"א.

שעה"כ הנוכה

הנקרא הויה דב"ן. ובמילת נר תכוין שע"י המשכה זו תשתלם בג' היחודים הנ"ל¹⁹, ואז תעשה בחי' נר הנוכה, שהוא כמנין ג' היחודים הנז'. ותתייחד עם בעלה בג' היחודים הנז'. אח"כ תכוין כו'²⁰ ר"ת להדליק נר הנוכה, הוא שם קדוש הנקרא נחל²¹, היוצא מר"ת נוצר חסד לאלפים (שמות לר ז) כנודע²². ועניינו הוא אור הנמשך מן אימא לז"א²³, כדי שיהיה בו כח להתייחד עמה בג' היחודים הנז', שהם בגימ' נר, ולכן תכוין בשם נחל שהוא בגימ' הויה דמ"ה דאלפין. ואות אלף שבאמצע מילוי אות ו' היא שם אהיה בריבועו, כזה: יוד ה"א ו' א' א"ה אה"י אה"י"ה ו' ה"א, כי שם זה מורה ענין אימא המאירה בז"א בהתלבשה בתוכו²⁴.

ונלע"ד ששמעתי שיכוין ג"כ שהנחל הנז' שהוא הויה דמ"ה ובתוכו ריבוע של אהיה, ימשך בנוק' הנקרא הויה דב"ן, אשר אותיותיה שבמילוי המילוי הם ל"ו אותיות. והנה ב"ן ול"ו הם ג"כ בגימ' נחל ואיני זוכר אם שמעתי זה ממורי ז"ל.

אח"כ במלת הנוכה תכוין, כי כמו שהמשכנו הארה מאימא אל ז"א בשם נחל, כדי שיוכל להתייחד עמה בג' יחודים הנקראים נר, כן עתה נמשיך הויה דס"ג של אימא, שהוא מספר עשר אותיות המילוי, עם השבון אותיות הפשוט לבדם שהם כ"ו, והרי כ"ו וס"ג בגימ' הנוכה. וזהו ההמשכה תמשיכנו בנוק' הנק' נר, ועי"כ תהיה נר הנוכה.

עוד יכוין במלת הנוכה אל מ"ש הז"ל, שהוא אותיות חנוכה, והם סוד כ"ה אותיות שיש בו' השמות שאמרנו שיכוין במלת נר.

ברכה ב' והוא שעשה נסים כו' במלת שעשה תכוין שהוא חיבור ש"ע ש"ה פירוש שתכוין להמשיך הארת הפנים העליונים שהם ב' שמות אל ומילוייהם כזה אלף למד אלף למד העולים בגימ' ש"ע כנז' באורך בתפילת ר"ה בברכת אבות במלת אלקי אברהם

¹⁹ ובמילת נר תכוין שע"י המשכה זו תשתלם בג' היחודים הנ"ל, ואז תעשה" נמחק צפע"ח, ובמקומו איתא "וע"י זה תמשיך ודולקת ומאירה ותעשה".

²⁰ "אח"כ תכוין כי" נמחק צפע"ח, ובמקומו איתא "ותכוין לשם קדוש נח"ל סה"א".

²¹ עי' פי' ב' לספד"צ מהאריז"ל בענין קשר שם חב"ו (משם ע"ב) לנח"ל [שחב"ו הם ז' אותיות קודמות לנח"ל] וכן בפע"ח עמידה יט, אשר סגולתו להוציא ניצוצות קדושות מתוך הקליפות.

²² עי' שער מאמרי רשב"י (מא ע"ב, וכן הוא בפרי עץ חיים סליחות ח): והנה אם נדקדק באותיות נוצר הם אותיות רצון בהיפוך כי במצח הוא רצון חסד עלאה ולמטה בזקן נהפך לנוצר והוא הוא התיקון השמיני היורד מרצון העליון שבמצחא ומקיף הזקן. ולהיות כי הוא בינה שבכתר נרמז בר"ת נחל נוצר חסד לאלפים כי היא נחל קדומים (שופטים ה כא) והוא הנוצר חסד עלאה לאלפי להורידו למטה כי חסד עלאה הוא שם בן ארבע במילוי יודין שהוא בגמטריא חסד ויורד למטה לשם בן ארבע במילוי אלפין על ידו וזהו לאלפים לשם בן ארבע במילוי אלפין.

ועי' ספר הליקוטנים (כי תשא לד): הנה שם מ"ה בריבוע יש בו ששה אלפים, שז"ס ו' אלפי שנין הוי עלמא, שהם ו"ק דז"א הנק' עולם, כמש"ה (תהלים פט ג) אמרתי עולם חסד יבנה, כי מחסד מתחיל בנין העולם. והנה אימא עילאה, הנוצר חסד ושומרו לאלפים האחרונות, כי הראשונים יש להם מעצמם, והאמצעים שהם של תורה אינו צורך, אבל ב' אלפים של ימות המשיח האחרונים שאנו בגלות, לאלו נוצר אימא החסד. ונוצר"ר הוא גי' רצו"ן, כי המחשבה באבא ורצון באימא, גם ר"ת נוצר חסד לאלפים, הוא נחל, שהיא אימא כנודע.

ענין נחל קדומים: עי' זהר ח"א צא ע"ב: כל פלגות ליליא כד קב"ה אתער בגנתא דעדן כל אינון נטיען דגינתא אשתקיין יתיר מההוא נחלא דאקרי נחל קדומים נחל עדנים דלא פסקן מימיו לעלמין. ועי' תיקו"ז צו ע"א: נחל קדומים עדן עלאה עליה אתמר (ישעיה סד ג) עין לא ראתה אלהים זולתך האי נהר איהו ו' דנפיק מעדן עלאה דאיהו א' ואעבר בין אבא ואימא. [עיי"ש בבהגר"א: דהוא מאו"א וכו' דעת עלאה בין או"א].

²³ (ס"א עלמנו מן הנחל העליון כי צכח אור זה הבא עליו מלמעלה יס צו אור ליתן אליה להדליק ולהאיר אותה) (נוסף צפע"ח).

²⁴ והוא כי סוד אחוריים לאה"ה הוא סוד דס אדם כמבואר אלכינו (ס"א כי אחוריים לאה"ה הנ"ל גימטריא דס הוא דס זעיר אנפין ומן א' שצתוך וא"ו דמ"ה נעשה אה"ה גימטריא דס הבא לזעיר אנפין מלמעלה מן אה"ה שצאמא) (נוסף צפע"ח).

שעה"כ הנוכה

אלקי יצחק ואלקי יעקב כו' וע"ש ותמשיכם אל שם אלקים דמילוי יודין העולה בנימו' ש' ועם ה' אותיותיו הפשוטות ה' הרי ש"ה מן שעשה ש"ע ש"ה ובזה יתמתק שם אלקים הנז'. עוד ירצה כי ענין ב' שמות אלו של אל הם סוד הויה דס"ג שביארנו במלת הנוכה שהוא כ"ו וס"ג שהוא הויה בפשוט ובמילוי והנה בפשוט הוא אל כי השבונה הוא כ"ו וד' אותיות' והכולל הרי אל וגם במילואה דס"ג יש בו אותיות י"א שהוא בנימו' אל ואלו ב' שמות אל מתמלאים והם בנימו' ש"ע מן שעשה כנו"ל ולא (קט ע"א) נמצא תשלום הדרוש הזה²⁵.

עוד מצאתי בספר אחר על ענין הנוכה וז"ל: דע כי מה שאנו צריכין לתקן הוא זווג זו"ן ויש כמה בחינות כי כמו שהאצילות יש בו ג' חלקים והוא קוצו של יוד ואין משיגים בו אלא מהחיצוניו' שבו שהוא הקרקפתא העצם המקיף המוחין ואינו אלא הלבוש וזה הלבוש בלבד אנו משיגים והבחי' הב' מן המוחין דאו"א ודעת ובאלו אנו משיגים הפנימי' עצמן ואע"פ שהם שלשה כולם תלויים באבא ונקרא על שמו כי סתם מוח הוא מאבא הבחי' הג' הם ז' מידות התחתונות שמהם הנהגות כל העולמות וכן יש בזווג זו"ן ג' בחי' א' ו"ק ופ"י כשהיא עולה בו"ק שלו ושם הם מזדווגות וזה אינו חשוב כ"כ לפי שרמ"ח אבריה הם מו"ק שלו ולמטה ועוד שאינם פב"פ ועוד כי החיבוק אינו בגופה אלא בתחילת ראשה ואינה בין תריין דרועין דמלכא הבחי' הב' כשעולה עד המוחין שלו ושם מזדווגת וגם זווג זה גם שהוא מעולה מן הא' אינו חשוב כ"כ לפי שהכתר שלה הוא כנגד הפנים שלו ואינם פב"פ והחיבוק בצואר הבחי' הג' כשהיא עולה עד הכתר שלו זהו מובחר כי הוא פב"פ והחיבוק הוא בגופ' ממש ואז היא נקר' נ"ר כמ"ש בזהר²⁶ רמ"ח איברים ותריין דרועין דיליה המחבקים אותה הם נ"ר²⁷ וזהו נר שבת²⁸ ונר הנוכה אלא שיש הפרש ביניהם כי נר שבת עולה היא למעלה עד הכתר שלו ממש ונר הנוכה הוא אשר יורדים כל הבחי' אלו אליה למטה במקומה ולכן קניית שמן של שבת קודם ובענין ההדלקה נר הנוכה קודם כי אם ידלוק של שבת קודם כבר עלתה ומה התועלת באחרת אבל יעשו לה הכנה בהדלקת נר הנוכה וירדו בה האורות ואחר כך תעלה בנר שבת

²⁵ עי' הערה צסוף הספר 2.

²⁶ עי' ח"ב קסו ע"ב.??

²⁷ עי' לעיל הערה 10. עי' שער רוח הקודש כא ע"ב: והנה השנים היתרים הם נפש ורוח של רמ"ח איברים אלו שהם ר"ת נ"ר נפש רוח. ונמצא כי הרמ"ח איברים עם נפש ורוח הם נ"ר.

²⁸ עי' שער רוח הקודש כא ע"ב: ג' יחודים הם, שהם יהו"ה אה"ה יהו"ה אלה"ם יהו"ה אדני. וביאורם הוא יהו"ה ואה"ה כתר ז"א עם כתר נוקביה. ויהו"ה אלה"ם מוחין דז"א עם מוחין דנוקביה. ויהו"ה אדני"ה הם ז' תחתונות דז"א עם שבעה תחתונות דנוקביה. וג' יחודים אלו הם בגי' נ"ר וכלם הם בזווג זו"ן. וכנגדם נ"ר ב' למעלה בזווג או"א ממש. עד"ז. וז"ס חיוב האדם להדליק בכל ליל שבת שתי נרות. לרמוז אל ב' זווגים אלו שהם זווג דאבא באימא. וזווג דז"א עם נוקביה, ע"כ. אמנם בחנוכה אין ב' נרות.

ישעה"כ חנוכה

קח ע"ג:

1. וביען אשר לא תיקן ההוד בענין (דניאל י ח) והודי נהפך עלי למשחית²⁹, והנצח נתקן בענין (שמואל א' טו כט) וגם נצח ישראל לא ישקר³⁰, לכן מקבלת איהי אור מן ההוד על ידו דרך הנצח, אבל מתתיהו בן יוחנן כ"ג תיקן ההוד באלו הח' ימים³¹ (לבד לכן מקבלת איהי אור מן ההוד עצמו על ידה ושלא על ידו) לכן אנו אומרים על הנסים בברכת מודים שהוא כנגד ההוד. מהחברים: היא נצח³² שהוא ענף החכמה סוד (שמות ל כה) שמן משחת קודש, ולכן היה הנס בשמן וע"י כהן³³ (נוסף בפע"ח).

קח ע"ד:

2. פע"ח: (עיקר כוונת נר חנוכה הוא להוריד הארה למטה באלו הימים, כאלו היה הזווג עם בעלה פב"פ שוה לו עד הכתר ברמ"ח אברים, הרי רמ"ח וב' דרועין גימ' נר. ושם הויה בזווג זה הוא י"א ה"ה ו"י ה"ה) והנה בחנוכה היא נגד נה"י לבד³⁴, ואנו ממשיכין לה אור מג' יחודים אלו עליונים לעשות אותה נר. והנה בחנוכה זו היה כוונת ההדלקה, שיכוין האדם כשמוריד ידו להדליק, כי היא למעלה מג' טפחים³⁵, שהוא כנגד נה"י, שהם ג' טפחים, ולמטה מי' טפחים

²⁹ עי' שער רפ"ח פרק ה' ז"ל: סוד החיצונים הנקרא שקר, ואין לו ב' רגלים שהם נו"ה רק רגל א' שהוא הוד לבד, ושם יש לו אחיזה בסוד הו"ד דו"ה, כמ"ש (איכה א יג) כל היום דוה, ובו נחרב הבית באלף ה' הרמוז בהוד. עי' לעיל לט ע"א בענין איסור מלאכה ביו"ט ושבת ששליטת הקלי' בנה"י גורם לשעבוד שלנו בענין זו. ועי' ז"ח: זהר חדש (מד ע"ב): לא תרצח, לקביל דרגא דהוד, דאחיד בה אהרן. ובג"כ לא תרצח. בגין דכד קטלין ליה לב"נ, ההוא זיוא והוד עילאה דעליה, נטלין מניה. ה"ד, והודי נהפך עלי למשחית. ובג"כ אזהיר לון קב"ה לבני נשא, דההוא שופרא עילאה דיבה לון, דלא יטלון ליה מנהון.

³⁰ עי' זהר ח"א כא ע"ב שזה נתקן על ידי שמואל הנביא [עי' שעה"מ בשלח ששליטת הקלי' בנצח הוא רק בחציו, והחצי הזה נתקן על ידי שמואל]. ועי' לעיל סג ע"ד.

³¹ הבינה נמתקה על ידי הכתר, וגבורה על ידי החכמה, ויסוד על ידי החסד, אמנם הוד שלא הגיע אליו הארתם לא נמתק, כי אם השליש וכו' כל אחיזת הקליפות הוא בהוד, כמו שנאמר, והודי נהפך עלי למשחית. ושליש דהוד זה לא נמתק, רק מעט בימי מתתיהו, שהוא בסוד הוד הזה, ולא נמתק לגמרי אף על פי שהיה מן הראוי שלא יקבעו בו כי אם ז' ימים בלבד [היינו מכתר עד נצח], כמספר הז' שהוא השליש פחות מעט, אף על פי כן עשו אותם ח' ימים כדי לרמוז, שגם החלק הח' יש בו קצת מיתוק, דהיינו שבהז' ימים היה הנס שלם, אבל ביום האחרון לא היה כל כך שלם (עמק המלך ש"ד פפ"ד). ועי' ספר הליקוטים - פרשת תולדות: אמנם עדיין הוד לא נתקן לגמרי, עד שבאו בני חשמונאי ותיקנו אותו במלחמות שעשו, אבל לא נתקן עד ח' ימים של חנוכה, ולכן היו ח' ימים שהם עד הוד:

³² צ"ע אם פירוש הדבר שבכל הוד נמצא נצח, שלולא זה קשה קצת איך קשור נצח לחנוכה, עי' הערה הבאה.

³³ עי' זהר ח"ג פח ע"ב: פקודא דא לסדרא כהנא בכל יומא בוצינין בבי מקדשא והא אוקימנא ברזא דמנורה ואיהו רזא כגוונא דלעילא בגין דנהירו עלאה במשח רבו נחית על רישא דכהנא בקדמיתא לבתר איהו אדליק ואנהיר כל בוצינין דכתיב כשמן הטוב על הראש וגו' וכתיב כי שמן משחת אלהיו עליו וגו' ועי' אתייהיב רשו לכהנא בלחודוי לסדרא בוצינין ולאדלקא להון. ועי"ש קט ע"ב: שמן המשחה מימינא שמן למאור כגון (בראשית א טז) את המאור הגדול שמן משחת קדש איהו מסטרא דשמאלא, ע"כ. אתם ממוחין דאבא הנק' שמן כי משם שרש נשמכתם (לקוטי תורה ויקרא).

³⁴ היינו בתיקונה, עי' לעיל הערה 2.

³⁵ עי' תיקו"ז ט ע"ב: ואיהו ערוב דישפיל ביה הקורה אם היא למעלה מעשרים דאיהי יו"ד דלעילא מכ' דאיהו כ' כתר איהו עלת העלות על כלא דלית עינא שליט עליה ובגין דא מבוי דאיהי שכינתא תתאה דאיהי י' זעירא עשרה טפחים שעורה ביה צריך להשפיל הקורה דאיהו ו' אבל לגבי סכה דאיהי אימא דשיעור דילה יו"ד דאיהו כ' כתר לעילא מכתר לית אדם דמרכבה דר ביה גו סכה דלית עינא שליט עליה.

ישעה"כ חנוכה

שאינו עולה עד הראש. ואנו ממשיכין לה אור מן הראש, לכן אם הניח אותה בתוך י' יצא, כי כל זה נקרא מקומה, כיון שהיא נוטלת [ה]אור מן כל [ה]י', אבל למעלה מ' אין להניח.

וביום השבת היא עולה עד הכתר שלו³⁶, ואז מקומה ממש [היא] בכל הי'. ואז נקראת (נר) שבת (שלימה) [בשלימות]. ולכן אם לא השיגה ידו (לקנות שמן) לנר (של) שבת ונר חנוכה, נר שבת קודם³⁷, שיותר טוב להעלות (ה) עד למעלה, עד כל הי', ולא נר חנוכה שהוא למטה, אף שהאור (בא לה) [בה] מכל הי'.

וגם לכך ראוי להדליק ערב שבת נר חנוכה קודם שידליק נר שבת, כי ראוי להעלות (ה) מעט מעט, ממטה למעלה ממדרגה למדרגה. אבל אם הדליק של שבת קודם, שכבר עלתה למעלה עד הראש, איך ידליק [אח"כ] של חנוכה ויחזור (להורידה) למטה בנה"י ח"ו.

ודע כי אנו מדליקין אותה עם שקיעת החמה, כי אז היא מדת לילה, והיא יורדת למטה אל הבריאה וליצירה ולעשייה, לתת טרף לביתה וחק לנערותיה (משלי לא טו)³⁸. ואז אנו ממשיכין לה אותן האורות שהיו לה למעלה. ולפי שעיקר [ה]המשכה היא (מ)אותו (ה)אור (הנמשך) [הבאה] אליה מן הראש, שהוא הו"יה אה"יה (כי כשהם) מלאים ביו"דין, הם גימ' רגל, ואין האור הזה יכול להמשיך אליה אלא זמן מועט (לכן גם מצות הדלקה אינה אלא זמן מועט), וזהו עד שתכלה רגל מן השוק (שבת כא ע"ב), כי [מן] השוק הם העולמות התחתונים, עד שתכלה אותו רשימו מן האור שנמשך אחריה למטה עד מקומה, [ו]לכן [ה]הדלקה עושה מצוה ולא ההנחה (שבת כב ע"ב), כי אין אנו מעלין אותה ממקומה כלל, אלא שאנו ממשיכין לה אור מלמעלה אל מקומה לבד, [ד]היינו ההדלקה.

ולכן אסור להשתמש לאורה (שבת כא ע"ב), כי (כדי) להיות אור הקודש העליון יורד עד למטה אשר (שם) מקומה (במקום) אשר מצוים שם החיצונים, ואנו חוששין שלא יתאחזו באור העליון, ולכן אין להנות מן האור וכו'.

פ"י חנוכה הוא חנ"ה כ"ו, והוא שיונקת המלכות מאימא עלאה הנקרא חנ"ה³⁹, העולה ס"ג. (כי חנה בבינה ושם שם ס"ג, ושרשו הוא י"א"י מספרו אל כמספר הו"יה עם ד' אותיות והכולל וזהו חנ"ה כ"ו). וזש"ה (שמואל א' א' ה) ואת חנה אהב וה' סגר רחמה. פ"י כי אלקנה הוא [מ]בחינת אבא⁴⁰, וחנה [מ]בחינת אימא, ואינו יכול להזדווג עמה, לפי כי ה' [ז"א] סגר רחמה, (ר"ל שנה"י דבינה שם נעלמים בראש ז"א בסוד מוחין, וז"ס בספרא דצניעותא (טז ע"ב) אתי מפתחא דכליל שיתא⁴¹, לכן או"א אינם יכולים להזדווג ביחד) [שהיא נעלמת בתוכו], אבל מסתלקות למעלה ומזדווגת, וז"ס (שמואל א' א' ג) ועלה האיש ההוא מעירו, ואז מזדווגין יחד. [המשך הנ"ל] מהחברים: בברכה יש י"ג תיבין נגד י"ג מכילין דרחמי, דאמא מקשטי לברתא לתקנא הוד דידה⁴², וקשטה בח' מכילין דידה קדמאין מן א"ל וכו' עד תמינאה נוצר חסד, ויכוין

³⁶ לא מצאתי שבנר שבת עולה לכתר. ע"י ספר הליקוטים - פרשת תולדות: ונר שבת קודם לנר חנוכה, אמנם בהדלקה קודם הדלקת נר חנוכה לשבת. והענין, כי הו"ה אה"ה וכו', אלו השלשה יחודים שעולים נ"ר, מקבלת אותם המלכות במקומה בחנוכה, אבל בשבת היא עולה בחיק בעלה לקבלם, ולכן יותר טוב כשתעלה היא למעלה, ממה שתקבלם למטה.

³⁷ ע"י שבת (כג ע"ב): אמר רבא, פשיטא לי: נר ביתו ונר חנוכה, נר ביתו עדיף, משום שלום ביתו. ³⁸ ע"י זהר ח"א כ' ע"ב, ועיי"ש קז ע"א: ארץ דא מה כתיב בה, (משלי לא טו) ממרחק תביא לחמה, ולבתר איהי יהבת מזונא וטרפא לכל אינון חיוון ברא דכתיב (שם) ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה, וע"י לעיל נ ע"ב.

³⁹ ע"י לעיל נ ע"ג.

⁴⁰ ע"י לעיל נ ע"ג.

⁴¹ ומכסייא פתחאה (המשך הלשון). כאן משמע שבגלל חסרון תיקון ז"א אז אימא צריכה להשפיל עצמה להחיות את ז"א ואז אין מקום לזיווג או"א להוריד מוחין חדשים, ע"י פת"ש או"א יא וז"ל, והוא סוד זיווג יש"ס ותבונה שהיינו שהזיווג הוא מנה"י שלהם לבד שהם מקטינים ומצמצמים אורות שלהם שיהיו מתלהטים יחד רק בערך אור של נה"י שלהם לבד, והוא בעת שאין ז"א שלם שצריך לאמו וצריכה שתרביע עליו לשומרו, בסוד (דברים לב יא) כנשר יעיר קנו וגו'. אמנם עיי"ש בהגר"א שם שזה הארת המוחין לז"א ולכן אין כמו שכתוב כאן.

⁴² ע"י זהר ח"א ב ע"א: בראשית ברא אלהים (בראשית א א) דא אלהים עלאה דהא מ"ה לא הוי הכי ולא אתבני אלא בשעתא דאתמשכן אתוון אלין <מאילין> אל"ה מלעילא לתתא ואימא אוזיפת לברתא מנאה וקשיטא לה בקישוטהא. אלהים עלאה - בינה שנעשה בינה אלקים (רח"ו). לא הוי הכי - כי בינה אינה נקרא אלהים רק בעת התלבשות ומלכות אין לה ר"ק להתבלש בהם בקישוט שנעשים לה ר"ק אז (רח"ו). מלעילא לתתא - מן הז"א אל המלכות (מ"מ). ע"י ע"ח שער מ דרוש ח: גם ענין אב"א הנזכר במ"א שעולין למעלה להזדווג, וכן (מובן) נזכר במ"א ענין

שעה"כ חנוכה

למכילתא חדא שכל א' כלול מי"ג. וביום הח' 43 שהוא נוצר חסד מעוררת ביומה כל שאר המדות ע"י בטישה דנוצר עם ונקה, שהם ב' מזלות עלאי ותתאי, כדי להשפיע למלכות. ואלה הח' מדות דאמא אינון תמנין אהי"ה, כל אחד ברבוע אותיותיו, אהי"ה פעם אהי"ה, עולה אמת, שכנגדם ח' אמת דאמת ויציב⁴⁴.

והם כזה⁴⁵: א', קס"א, אל"ף ה"י יוד ה"י. ב', קנ"א, אל"ף ה"ה יוד ה"ה. ג', קמ"ג, אל"ף ה"א יוד ה"א. ד', קנ"ב, אל"ף ה"י יוד ה"א. ה', קנ"ו, אל"ף ה"י יוד ה"ה. ו', קמ"ז, אל"ף ה"א יוד ה"ה. ז', בקדימה ואיחורה בקריאה כזה אל"ף ה"א יוד ה"י. ח', קנ"ו, אל"ף ה"ה יוד ה"י. ט', קמ"ז, אל"ף ה"ה יוד ה"א.

הסר השורש שהוא קס"א, נשארו ח', לפי שאין השפעתה לזעיר אנפין אלא מטבורה ולמטה. וקס"א הוא למעלה מהטיבור.

ליל א' יכוין: אל, הוי"ה, י"ו בסגול, ה"ה בקמץ.

ליל ב' יכוין: רחום, הוי"ה, י"ו שב"א, ה"ה קיבוץ.

ליל ג' יכוין: וחנן, הוי"ה, י"ו חול"ם, ה"ה קיבוץ.

ליל ד' ארך, הוי"ה, י"ו חירק, ה"ה קיבוץ וכו', עיין לקמן.

ליל ח': נוצר חסד, הוי"ה בניקוד צבאות. יש נ"א ה' אחרונה בקיבוץ.

ברכה ב' בכל יום באזכרה ס"ג וקנ"א. עוד ליל א' ניקוד צבאות⁴⁶, ליל ב' שורק⁴⁷, ליל ג' קיבוץ⁴⁸, ליל ד' חירק⁴⁹, ליל ה' חול"ם⁵⁰, ליל ו' שבא⁵¹, ליל ז' סגול⁵², ליל ח' צירי⁵³.

בברכה ג' שם מ"ה כולו חול"ם, ובכל שהחינו הכל מ"ה.

עליית מ"ן, כי הנה למטה הם בזמן היניקה ואינם ראויין לזווג, כי חסר כלי הפנימי שלו ושלח, ואז נקרא אב"א. והנה הכלי הפנימי שלהם עדיין הוא לעילא באר"א, וכשנסתלקו המוחין, גם עלה הכלי הפנימי, ולכן עולין שם. והנה"י דאמא כלים הפנימים מועילין להם ומזדווגים בסוד (זהר בראשית ב ע"א) אמא אוזיפת מנהא לברתא⁴², ועדיין אינם ראויים שירדו המוחין למטה, ולכן עולין. ונמצא כי בעת עלייתן להזדווג אין להם רק אחוריים לבד והבן זה, ע"כ. עלו ז"ן למעלה במקום אר"א ונזדווגו על ידיהם ועי' דע"ה ח"ב דרוש ד' ענף לא ולב כי הדוגמא לזה למטה הנה הוא מה שאנו מזכירים תמיד זכות אבות וברית אבות (ביאורים ח"ב מה ע"ג) שהזיווג הראשון דאצילות היה שהשתמש מ"ן והפנימות דאמא (ביאורים ח"ב ק ע"א), כי נעשו הנה"י דאימא לכלים פנימים דז"ן (דע"ה ח"ב קד ע"ג) כי אר"א דוחים החיצונים (כללים ח"א קג ע"ג).

ועי' ספר הליקוטים (שופטים - פרק ג): נבואת מרע"ה מעלמא דדכורא, אור אבא, בחינת זעיר, שיהו תיקון ושלמות זעיר פנים בפנים, כי הבינה היא נותנת למלכות דאימא אוזיפת מנהא לברתא. אבל שלימות ותיקון זעיר ופנימיותו הוא אור אבא, ומשם השיג, וזהו התורה. אבל שמואל נתנבא מבחינת אימא, והם נ"ה הפנימיים, לא ע"י יציאת אורם בנ"ה של זעיר, אלא ממש זכה בנ"ה של אימא, ושאר הנביאים אינם משיגים אלא אור אימא עילאה, ע"י התלבשותם בנ"ה של זעיר.

והוא המעלה של זאת חנוכה.

43 עי' לעיל כח רע"ב: ח' פעמים אמת שהם ענין הד' מוחין והד' לבושים שלהם כנ"ל והענין הוא כי אנו מורידים אלו ההארות מלמעלה מז"א הנק' ישראל אשר בעולם האציל' למטה בהיכל הרצון דבריא ואינו ישראל עצמו היורד אלא ההארות הנמשכות ממנו והיא בחי' הנק' יעקב שה"ס האחוריים דאבא שנפלו ממקומם בעת מיתת המלכי' עד מקום מל' דאצילות.

45 עי' ספר עמק המלך (שער טז - פרק לז): חכמה, בינה, דעת, חג"ת, נצח, הוד, יסוד, והם קס"א קמ"ג קנ"א קנ"ב קמ"ז קנ"ו. ובכתר יש שם אהיה פשוט, כזה, אהיה, ובחכמה קס"א, כזה, אל"ף ה"י וי"ו ה"י, ובבינה קנ"א, כזה, אל"ף ה"ה יוד ה"ה, בדעת קמ"ג, כזה, אל"ף ה"א יוד ה"א, ובחסד יש שם העולה קמ"ז, כזה, אל"ף ה"א יוד ה"ה, ובגבורה יש שם אהי"ה העולה קנ"ב, כזה, אל"ף ה"י יוד ה"א, ובתפארת יש שם אהי"ה העולה קמ"ז והוא קמ"ז שני, כזה, אל"ף ה"ה יוד ה"א, ובנצח יש שם אהי"ה העולה קנ"ו, כזה, אל"ף ה"י יוד ה"ה, ובהוד יש שם אהי"ה העולה קנ"ב, כזה, אל"ף ה"י יוד ה"א, וביסוד יש קנ"ו שני, כזה, אל"ף ה"ה יוד ה"י, ובמלכות קנ"ב שני, כזה, אל"ף ה"א יוד ה"י.

46 מלכות (?).

47 יסוד (תיקו"ז קנא ע"א).

48 הוד.

49 נצח.

50 ת"ת.

51 גבורה.

52 חסד.

53 בינה.

שעה"כ הנוכה

מ"כ בסידור א' כסדר זה: יום א' אל"ף ה"י יו"ד ה"ה קנ"ו, א'⁵⁴ ורבע פשוט עולה אמת, דהיינו אהי"ה פעם אהי"ה גימטריא אמת, והם מן ח' אמת שבאמת ויציב, דהיינו א' רבע אהי"ה ומעורר מכילתא א' מי"ג מכילין דרחמי, ונקרא א"ל.
יום ב' אל"ף ה"ה יו"ד ה"ה קנ"א ורבע פשוט גימטריא אמת ומעורר מכילא ב' הנקרא רחום.

יום ג' אל"ף ה"ה יו"ד ה"ה קמ"ז ב'⁵⁵ ורבע פשוט גימטריא אמת ומעורר וכו' וחנוך.
יום ד' אל"ף ה"ה יו"ד ה"ה קמ"ז א'⁵⁶ ורבע פשוט וכו'.
יום ה' אל"ף ה"ה יו"ד ה"ה קנ"ב ב'⁵⁷ ורבע פשוט וכו'.
יום ו' אל"ף ה"ה יו"ד ה"ה קנ"ב א'⁵⁸ ורבע וכו'.
יום ז' אל"ף ה"ה יו"ד ה"ה קנ"א ורבע וכו'.

יום ח' אל"ף ה"ה יו"ד ה"ה קמ"ג ורבע וכו' ומעורר יום ח' כל שאר מדות וכו'.
ענין על הניסים כבר ידעת מה שכתוב בתיקונים (מזהר חדש א ע"ב)⁵⁹ כי נ"ה הם ב' פקודין דאתמר בהון (שמות ג טז) פקד פקדתי, והם חנוכה ופורים, שבהם מתגלין האורות דנ"ה. והנה בנצח שם הויה, ובהוד אדנ"י הנזכר בתיקונים⁶⁰, והם מ"ה ואדני גימ' נ"ס⁶¹, ויסוד כלול בגויהו

54

55

56

57

58

⁵⁹ עי' לעיל הערה 2.

⁶⁰ אולי זה איהו בנצח ואיהי בהוד. עי' ע"ח אנ"כ ט'. והנה ביטוי זה נזכר בכמה מקומות בשם הזהר ולא מצאתי.

מושג זה של "איהו בנצח ואיהי בהוד" מובא בע"ח אנ"כ ט' ועוד כמה מקומות בשם הזהר, אמנם חפשתי בספרי הזהר המצויים בידינו ולא מצאתי. איברא עי' לש"ו כללים ח"ב לב ע"ג, שמביא מקור לזה מתיק'ז לד ע"א וז"ל התיק'ז, תא חזי יק"ק אדנ"י איהו קודשא בריך הוא ושכינתיה בתרין שוקין יק"ק לימינא אדנ"י לשמאלא ואינון אספקלריא המאירה ואספקלריא שאינה מאירה בצדיק תרוייהו חד יאקדונק"י [תרגום: בא וראה הו"ה אדנ"י הוא הקב"ה ושכינתו בשני שוקים הו"ה בימין ואדנ"י בשמאל, ואלו הן המראה המאירה והמראה שאינה מאירה, בצדיק שניהם יחד יאקדונק"י], עכ"ל. וז"ל רבינו בביאורו שם ד"ה והיא משבחת כו' - ר"ל בהו"ה אק"ק. והענין, כי הו"ה אק"ק שרשם בחו"ב והו"ה אדנ"י שרשם בנ"ה, כי איהו בנצח ואיהי בהוד. וז"ש בפנים ת"ח הו"ה אדנ"י איהו קב"ה ושכינתיה בתרין שוקין כו', עכ"ל. (הערת העורך - ואולי מכאן: איהו לח מסטרא דחכמה איהו קר מסטרא דאימא איהו בחמימו סגי בגין דאזיר קדמאה נטיל בעמודא דאמצעייתא ונטיל בצדיק, וחכמה, דאיהו קר, נטיל בחסד ונצח, ואימא, דאיהי חמימא, נטילת בגבורה והוד. [תרגום: הוא לח מצד החכמה הוא קר מצד אימא. הוא בחמימות מספיקה, בגלל שהאזיר הקדמון לקח מעמוד האמצעי ולקח בצדיק. וחכמה הוא קר, לקח בחסד ונצח. ואימא שהיא חמה, לקחה גבורה והוד]- תיק'ז ככד ע"ב)

עי' יהל אור ח"ב לב ע"ד ז"ל, או"א (דאצילות) הן בב' ידים (דא"א) כידוע, וכמ"ש בתיקונים (ד ע"א) חכמה נחית בימינא ואמא נחית בשמאלא וז"ל ברגלין איהו בנצח ואיהי בהוד, עכ"ל (עי' לש"ו כללים ח"ב טז ע"א לגבי עניין איהו בנצח ואיהי בהוד, דעיקר יניקת הנוק' לעולם הוא מההוד, ואפילו כשז"ן נמצא בכל רוחב נה"י דא"א). הנה נתבאר כאן שז"ן מתלבשים על הרגלין. והנה בבחינה זו אורך הרגלים שווה, ועומדים הם א' מול השני. משמע, ש'איהו בנצח ואיהי בהוד' הוא מציאותם של נ"ה כאשר ז"ן הם פב"פ, וקומת נוק' כקומתו של ז"א. אמנם עי' בבהגר"א על תיק'ז (קג ע"ב ד"ה לזמנין), שבחינת "איהו בנצח ואיהי בהוד" הוא דווקא כאשר ז"א ונוק' עומדים בצורה של המאור הגדול והמאור הקטן (כלומר העמדת ז"ן בצורה בה א' נמצא למעלה מהשני), ולא בבחינת ב' המאורות הגדולים (כלומר כאשר הם עומדים פנים בפנים). ולכאורה הדברים נראים כסותרים זה את זה.

והנראה אולי לחלק, שהיהל אור מדבר בנ"ה דא"א, שם אין בחי' מאור גדול ומאור קטן ממילא הם תמיד עומדים פב"פ ובאותה הקומה, ואילו בביאור התיק'ז מדבר על נ"ה דאצילות שם יש עליות וירידות. ולכן שם "איהו בנצח ואיהי בהוד" הוא דווקא כאשר הם זה למעלה מזה. אמנם צריך אני לרב בזה וצ"ע.

⁶¹ עי' שער הכללים פרק יא: או יאמר באופן אחר כי דע שמן הפה של אמא יוצא הבל המקיף לז"א כולו ואין הבל זה יוצא ומקיף לז"א רק בעת שרביע' על בניה כדי לתת לו קיום וחיות לז"א. וכאשר מסתלקת מעל בנין גם אותה הארה מסתלקת מז"א. כפי זה לא היה אפשר להיות לו קיום לז"א לולי ע"י נס וזהו בנס היו עומדין. וסוד הנס הזה המעמידן ומקיימם לז"ן באותה שעה

ישעיה"כ הנוכה

הכולל נ' שערים גימ' י"ם⁶², לכן נקרא על הנסים, נס י"ם. והנה נמצא כי נ"ה נקראו נסים לכן אומרים בחנוכה ופורים על הנסים.

מ"כ כל הגאולות ראשונות היו בסוד ההוד, ולכן כל השירות הם בלשון נקבה, דאיהי בהוד. ואפילו גאולת מצרים היה על ידי בתיה בת פרעה, ולפיכך כתיב (במדבר כז כ) ונתת מהודך עליו. וכן גאולת סיסרא היה על ידי דבורה, ואשה יעל. וכן גאולת יון ע"פ בת מתתיהו. והיה אז בתיקון הוד לפיכך הם ח' ימי חנוכה, כי הוד ספירה ח'. ופורים היה על ידי אסתר. אבל לעתיד לבא יהיה הגאולה מצד הנצח, ולכן יהיה גאולה נצחית וקיימת, כדכתיב וגם נצח ישראל לא ישקר⁶³. וזה (ישעיה סג ג) ויז נצחם על בגדיהם⁶⁴, בסוד (קהלת ז יד) גם את זה לעומת זה וכו'.

שאמא מסתלקת מעליהן כדי להזדווג עם אבא ונס זה הוא הנותן קיום להם והעמדה והוא שם מ"ה דאלפין מקיים ומעמיד לז"א. ושם אדנ"י גימ' ה"ס מעמיד לנוק' וב' שמות אלו מ"ה וה"ס גימ' נ"ס. כי מ"ס שבלוחות שהם ז"א הנק' מ"ס הם עומדין בנס שהם כמנין ב' שמות הנ"ל.

62

63 עי' תיקו"ז כט ע"ב: שביעאה בנצוח דאיהו נצח ישראל ועליה אתמר (שמואל א' טו כט) וגם נצח ישראל לא ישקר ועליה אתמר (תהלים כב א) למנצח על אילת השחר (תהלים יב א) למנצח על השמינית מאן שמינית הוד ואיהו נצח עליה. בהגר"א: נצח ישראל לא ישקר - שבדרגא דיליה, באלף השביעי לא שלטא שיקרא, כנ"ל אוכלין כל ד' כו'. והענין כי הפירוד נעשית בה', אלף החמישי, דרגא דהוד, כל היום דו"ה (איכה א יג), אבל ד' דה' לא נעשה בו פירוד, לכן אוכלין כל ד', וכן ו' של ה' בו שורפין כל שש כמש"ל: למנצח על אילת השחר - כמ"ש בר"מ פ' משפטים (קיט ע"ב) דאילת השחר אעילת רישא בין ברכהא שהן נו"ה, וזהו למנצח ע"ש.

ז"ל הרע"מ משפטים: ובגין דא למנצ"ח תמן נצ"ח תמן ל"מ דאינון שבעין קלין דצווחת אילת השחר על בנהא דאתתקף עלייהו קדרותא בגלותא שחרות השחר בשבעין שנין בתראין (בשבעין) בההוא זמנא יתקיים בישראל (ישעיה כו יז) כמו הרה תקריב ללדת תחיל תזעק בחבליה כן היינו מפניך יהו"ה ועל כן נקוה לך יהו"ה אלהינו

ובהון אילת אעילת רישהא בין ברכהא רישא איהו צדיק יסוד עולם בין ברכהא דאינון נצח והוד ואומי לה ביה למפרק לבנהא בבקר דאיהו אריה בקר ימינא דאברהם משיח בן דוד דנפיק מיהודה דאתמר ביה (בראשית מט ט) גור אריה יהודה ובגין דא (רות ג יג) חי יהו"ה שכבי עד הבקר.

64 ושמלה ממשרקה הוא סוד נצח, כמ"ש ויז נצחם על בגדי [ישעיה סג], שאחזית ישראל ואמונתם בסוד נצ"ח, כמ"ש ונצח ישראל לא ישקר [שמו"א טו], וכן אשרקה להם ואקבצם [זכריה י] (כתיב הגרמ"מ רצב). משם [נצח] הוא שבירת הרשעים כמ"ש פורה דרכתי לבדי כו' ויז נצחם על בגדי וכל מלבושי אגאלתי וידוע כי הלבוש הוא בנצח שהם מאני דרבנן דבלו שבגלות נפגם הנצח וסוד קריעת המלבושים של שאול (ב"ע קכט ע"א).